

Stichting CULTUREEL ERFGOED ENSCHEDA

De stichting Cultureel Erfgoed Enschede is hét kennis en informatieplatform voor gemeentelijke en Rijksmonumenten in de gemeente Enschede.

Cultureel Erfgoed Enschede kan monumenteigenaars adviseren in vraagstukken die voor de instandhouding en continuïteit van een monument van belang zijn.

Cultureel Erfgoed Enschede richt zich eveneens op publieksvoorlichting door middel van de website www.cultureelerfgoedenschede.nl met informatie over Rijks en gemeentelijke monumenten in Enschede.

INHOUDSOPGAVE

1. Boerenkerkhof opgefrist.
2. Schilderwerk voltooid.
3. Latere invoering omgevingswet.
4. Meer industrieel erfgoed in commerciële handen.
5. Toolkit Duurzaam Erfgoed.
6. Glasbewassing eigen risico?
7. Zonnepanelen niet op monumenten.
8. Schrappen monumentensubsidie uitgesteld
9. Een onalledaagse blik op het een bijzonder monument*

De eigenaar van het Avia Tankstation in Glanerbrug wil af van de status Rijksmonument. Volgens de eigenaar heeft deze monumentstatus een te grote belemmering op een verantwoorde bedrijfsvoering zeker in een gebied waar de concurrentie op brandstoffen zeer hoog is.

De eigenaar heeft de Raad van State verzocht de status van Rijksmonument op te heffen. Uitspraak van de Raad van State is binnen enkele weken te verwachten. Klik [Hier](#) voor de video TV Enschede.

Historische boeken over Enschede.

Bent u geïnteresseerd in boeken over de geschiedenis van de gemeente Enschede?

Kijk dan op onze websitepagina waar u tal van verschillende boeken kunt vinden die wij tegen redelijke prijzen te koop aanbieden.

Klik [HIER](#) voor informatie over onze boeken webshop. [foto SCEE ©]

1. Boerenkerkhof aan de Deurningerstraat opgefrist.

Veel grafstenen op het boerenkerkhof aan de Deurningerstraat waren weer hoog nodig toe aan een opfrisbeurt. Al vanaf 1829 is er de begraafplaats die in de volksmond het Boerenkerkhof wordt genoemd. In 1954 is de begraafplaats gesloten en de gemeente Enschede is als eigenaar verantwoordelijk voor het onderhoud van het kerkhof. Toch zijn het vaak de vrijwilligers die de grafstenen weer leesbaar maken. Ook Jan Willem Berns heeft de afgelopen weken een aantal grafstenen leesbaar gemaakt en niet zonder resultaat. De familienamen op de graven van mensen die in Enschede gewoond en geleefd hebben zijn weer leesbaar geworden. Onze welgemeende complimenten voor deze vrijwilligers.

2. Schilderwerk voltooid.

Het schilderwerk aan winkelpanden in de binnenstad van Enschede blijft ons nog wel even bezighouden. Zo is het pand [geen monument] van de firma Engbers aan de Langestraat onlangs geschilderd. Voordat de definitieve keuze was gemaakt voor een kleurstelling zijn er proefvlakken geschilderd en het resultaat mag er zijn. De gevelkleur past goed bij de naastliggende panden en geven het geheel een fraai aanzicht.

Wat is een Duurzame Monumenten-Lening?

Een Duurzame Monumenten-Lening is een laagrentende lening die wordt verstrekt aan eigenaar-bewoners en VvE's voor energiebesparende maatregelen in of aan een Rijks monumentale woning of appartement.

De hoogte van de lening is afhankelijk van de investeringen in energiebesparende maatregelen. U vraagt de lening aan op basis van de investeringen in energiebesparende maatregelen. De betrokken aannemer en/of installateur kruist deze aan op basis van de maatregelenlijst op de Verklaring Energiebesparing Rijksmonument. Deze Verklaring Energiebesparing Rijksmonument bepaalt de grondslag (maximale hoogte) van de lening. Lees verder bij aandachtspunten voor extra informatie.

Lees [HIER](#) meer informatie over de Duurzame Monumenten-Lening.

Dat de geschiedenis van Enschede steeds meer in de belangstelling komt te staan blijkt onder andere uit de ruim 1000 bezoekers die de tentoonstelling over het Hogeland in de Vredeskerk hebben bezocht. De tentoonstelling was voor veel bezoekers een moment van herkenning soms uit lang vervlogen tijden.

De tentoonstelling was georganiseerd door de stichting Historische Sociëteit Enschede Lonneker c.q. de commissie fotoverhalen die bestaat uit: Ingrid Astrego, Wil Metselaar, Geert Bekkering, Jan Breteler, Gerard Hemelt en Jan Brummer.

Of er een nieuwe tentoonstelling zal komen over een andere wijk in Enschede is nog niet bekend maar aan de publieke belangstelling zal het volgens ons niet ontbreken.

3. Minister Schultz: 'LATERE INVOERINGSDATUM OMGEVINGSWET'

De geplande ingangsdatum van de Omgevingswet per 1 juli 2019 is van de baan. 'Daar komt een verschuiving in', zegt minister Schultz van Haegen (Infrastructuur & Milieu, VVD) onomwonden. Wordt het één jaar uitstel, twee wellicht? Daarover doet Schultz geen uitspraak.

'Je kunt zeggen: ik doe het zo krap mogelijk, maar dan moet je misschien over een tijdje wéér uitstellen. Maar als je het ruimer doet, gaan gemeenten wellicht achterover hangen.' Deze zomer volgt een definitief besluit over de termijn.

De reden voor het uitstel ligt in 'de complexiteit van de ministeriële regelingen en de vier Aanvullingswetten. Wat we bedacht hadden, is te strak om het ook echt goed te doen. En ik heb het liever zorgvuldig dan snel.' Het uitstel heeft volgens Schultz vooralsnog geen gevolgen voor de uiteindelijke einddatum van de transitie in 2029.

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) dat het gemeenten en aanvragende burgers en bedrijven makkelijker moet maken, is ook bij de latere invoering van de wet zeker niet klaar. Wat betekent dat straks voor de gemeentelijke dienstverlening?

'Je kunt zo'n stelsel pas vormgeven als je de wet- en regelgeving duidelijk hebt. Dus inderdaad, je hebt als gemeente straks niet meteen het ultieme ondersteuningsmodel. Het systeem is zo ingericht dat het met kleine stapjes verder opbouwt. Vanaf 2024 gaan we dat steeds interessanter maken. Maar je moet je bij de invoering van de wet wél de basis hebben die er nu ook is. Geen verslechtering.'

BOEKENTIP

Vrouw zonder land.

Een levensschets van Bertha Jordaan-van Heek.

Een bijzondere vrouw met een grote voorliefde voor het cultuur historische erfgoed. Zowel de opkomst en de ondergang van de Twentse Textiel heeft deze inspirerende vrouw heel bewust meegemaakt. Huis Welbergen herinnert ons nog aan haar eigen cultureel erfgoed en haar kunstzinnige uitingen.

Meer in info? Kijk [HIER](#) in onze boekenshop

4. Meer Industrieel erfgoed in commerciële handen. [deel 1]

De stille revolutie of gewenste evolutie.

In Enschede voltrekt zich langzaam maar zeker een stille revolutie op het gebied van het beeldbepalend industrieel cultureel erfgoed.

Het is de gemeente Enschede en een aantal woningbouwcorporaties die jarenlang industrieel erfgoed in eigendom hebben gehad. Marktpartijen waren decennia lang niet geïnteresseerd in dit soort vastgoed vooral gezien de onderhoud en exploitatiekosten die hieraan waren verbonden. Wat door ontwikkelaars ook als een hinderpaal werd ervaren waren de beperkingen die bij Rijks en gemeentelijke monumenten werden opgelegd bij herbestemming en renovatie. Er kwam leegstand en als de gemeente Enschede en een aantal woningbouwcorporaties niet waren over gegaan tot aankoop dan is het nog maar de vraag of verschillende industriële monumenten er heden ten dage in Enschede nog wel waren geweest.

Voor wat betreft de gemeente Enschede werd er in de afgelopen jaren een vastgoedbeleid ontwikkeld met als uitgangspunt dat niet relevant vastgoed in eigendom door de gemeente Enschede zou worden afgestoten.

- Strategie op Vastgoed gemeente Enschede.

“Op 26 januari 2015 heeft de Gemeenteraad een nieuwe strategie op vastgoed vastgesteld. Uitgangspunten uit het coalitieakkoord, economische en maatschappelijke ontwikkelingen die een relatie hebben met vastgoedbeleid zijn vertaald in de strategie op vastgoed.”

We gaan er vanuit dat eigendom van vastgoed geen kerntaak is van de gemeente Enschede. We stoten vastgoed af, tenzij de markt hier niet in voorziet of duurder is. Regievoeren op vastgoed organiseren we in samenwerking met programma's, stadsdelen en Vastgoedbedrijf Enschede op basis van de gebiedsagenda, met als doel de maatschappelijke opgave te faciliteren".

Als gevolg van deze strategie zijn door de gemeente Enschede inmiddels een aantal industriële monumenten afgestoten c.q. verkocht. Dat betekent onder andere dat de rol van de gemeente als eigenaar en toezichthouder van een Rijks of gemeentelijk monument is gewijzigd. De rol van de gemeente richt zich nu voornamelijk op bescherming van de betreffende monumenten en handhaving van wet & regelgeving.

- Is het nieuwe gemeentelijke beleid een kans, een bedreiging, beide of is het alleen maar een voldongen feit?

Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan de strategie Vastgoed gemeente Enschede [2015] en worden Rijks en gemeentelijke monumenten voor zover deze eigendom zijn van de gemeente Enschede verkocht aan de hoogste [particuliere of institutionele]bieder. In sommige gevallen ontstaat hierdoor een kans. Kijk bijvoorbeeld naar de voormalige ambachtsschool aan de Boddenkampsingel waar sprake is van groot achterstallig onderhoud. Door herbestemming zal hier zeker sprake zijn van een kwalitatieve upgradering van het gebouw.

De voormalige Spinnerij Oosterveld [eigenaar gemeente Enschede] is inmiddels her ontwikkeld tot een bedrijfsverzamelgebouw en krijgt een nieuwe commerciële eigenaar.

Het herontwikkeling van historisch, cultureel erfgoed brengt grote risico's met zich mee. Wat doet de gemeente op dat punt anders dan toekijken en langs de zijlijn applaudiseren en voorschriften in de brievenbus deponeren? Is ze b.v. bereid om de WOZ waarde van appartementen in zo'n complex laag in te schatten met het oog op de hogere exploitatiekosten? Subsidieert ze interessante alternatieven?

Het actief financieel ondersteunen van monumenteigenaars is op dit moment geen beleid van de gemeente Enschede. Hier dient de politiek zich nader uit te spreken ofschoon ook wij ons realiseren dat er snel sprake kan zijn van een ongelijk speelveld.

Afhankelijk van de plan en herontwikkeling zou de gemeente Enschede bij de verkoop van monumenten een terughoudende verkoopprijs in acht kunnen nemen zodat er voor de nieuwe eigenaar[s] voldoende financiële ruimte ontstaat voor een verantwoorde restauratie of groot [achterstallig] onderhoud van het monument. En dat zou zeker het geval moeten zijn wanneer blijkt dat er sprake is van aanzienlijk achterstallig onderhoud zoals bijvoorbeeld bij de voormalige Ambachtsschool het geval is.

In de nieuwsbrief van oktober a.s. vervolgen wij dit onderwerp!

Foto materiaal is altijd welkom.

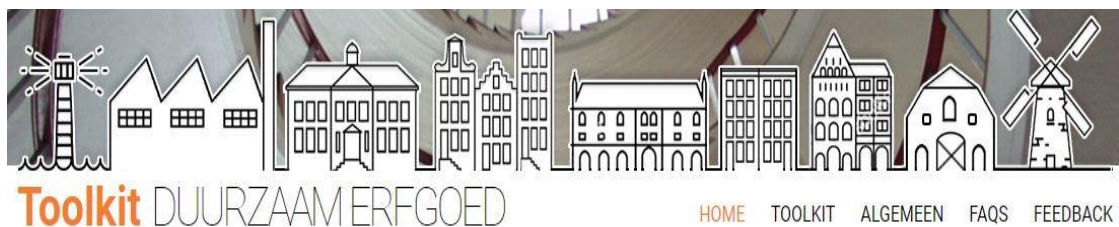
Voor het samenstellen van deze nieuwsbrief en onze website maken wij veel gebruik van eigen foto & videomateriaal.

Hebt u nog [oude] foto's van Rijks of gemeentelijke monumenten in Enschede dan houden wij ons daar graag voor aanbevolen.

U kunt de foto's digitaal naar ons sturen maar we zijn ook graag bereid de foto's bij u op te halen.

Digitale foto's kunt u sturen naar:

info@cultureelerfgoedenschede.nl

5. Toolkit Duurzaam Erfgoed

In beheer, renovatie en restauratie is aandacht voor duurzaamheid steeds vanzelfsprekender. Dat is ook het geval bij monumenten.

Maar een groot aantal energiebesparende maatregelen strookt niet met de constructiewijze van historische gebouwen en leidt zelfs tot schade. Ook wringt de wens om een monument energiezuinig te maken met de beschermde cultuurhistorische waarde van een gebouw. Wat is technisch mogelijk en wat is wenselijk? Wat laat de overheid toe?

Deze toolkit biedt een inzicht in de technieken, materialen en inzichten op het gebied van verantwoorde duurzame maatregelen in beschermde monumenten. Daarbij wordt de balans opgezocht tussen comfort, energieverbruik en monumentale waarden.

Oplossingen worden geboden die alle betrokkenen houvast bieden, zowel plantoetsers bij de beoordeling van bouwplannen als monumenteneigenaren die willen weten wat ze aan maatregelen kunnen doorvoeren.

Het keuzemenu leidt snel en makkelijk tot de betreffende praktijksituatie waarbij de van toepassing zijnde maatregelen, aandachtspunten en criteria worden geformuleerd.

Klik [HIER](#) voor de website met de Toolkit Duurzaam Erfgoed.

6. Glasbewassing bij monumenten voor eigen risico?

Glasbewassing van uw monument is periodiek onderhoud dat bescherming biedt aan kozijnen en glas en het geeft uw pand weer nieuwe uitstraling. De meest voorkomende frequente van glasbewassing in de buitengevel is eenmaal per 6 weken.

De meeste monumenteigenaars hebben de glasbewassing uitbesteedt aan een schoonmaakbedrijf. Je laat een offerte maken en vervolgens geef je een opdracht voor glasbewassing , klaar is Kees zou je zeggen. Maar wat nu als een glazenwasser vanaf de derde etage van uw pand verongelukt. Dat kan vergaande consequenties hebben voor u als gebouw eigenaar.

De wettelijke bepalingen zijn daar wel duidelijk in namelijk een schoonmaakbedrijf is in principe zelf verantwoordelijk voor het naleven van bijvoorbeeld de Arbo wetgeving. Maar toch heeft de rechter in voorkomende gevallen uitzonderingen gemaakt. Als u als opdrachtgever het schoonmaakbedrijf hebt voorgesteld om bijvoorbeeld geen hoogwerker te gebruiken zodat de offerte lager uitpakt dan bent u in dat geval wel mede aansprakelijk geworden. Ook als u als gebouweigenaar het nalaat om veiligheidsmaatregelen te nemen zodat de glazenwasser veilig zijn werk kan doen bent u medeplichtig geworden. Ongelukken ten gevolge van werken op een ladder kunnen verstrekkende gevolgen hebben soms zelf de dood tot gevolg. Volgens de Arbowet is het werken op een ladder boven de 7 meter niet toegestaan en er zijn meer beperkende bepalingen. Wij adviseren u dit onderwerp te bespreken met uw schoonmaakbedrijf om ongelukken en gevolgschade te voorkomen.

7. Geen Zonnepanelen op daken van Rijks of gemeentelijke monumenten.

De zonnepanelen zijn tegenwoordig niet meer weg te denken. Belangrijke overweging om over te gaan tot elektriciteitsopwekking via zonnepanelen is de subsidie die huiseigenaars hiervoor ontvangen. Of zonnepanelen wel passen in het straatbeeld daar valt nog een aardige boom over op te zetten. Wij zijn wel van mening dat zonnepanelen niet thuishoren op daken van gemeentelijke of Rijksmonumenten. En feitelijk is dat volgens ons ook niet noodzakelijk omdat er meer dan voldoende alternatieven zijn om tot een duurzaam gebruik komen.

Woningbouwcorporatie Ons Huis denkt daar kennelijk anders over. Op het dak van de voormalige fabrieksschool zijn zonnepanelen geplaatst die volgens Ons Huis en de gemeente Enschede nog nauwelijks opvallen. Of dat daadwerkelijk ook zo is laten wij graag aan uw beoordeling over. Voor woningbouwcorporatie Ons Huis waren er geen alternatieven en is het besluit is volgens ons uitsluitend gebaseerd op subsidie en exploitatiekosten.

Uiteraard hebben wij voorafgaand aan de plaatsing van de zonnepanelen onze bezwaren kenbaar gemaakt maar het management van woningbouwcorporatie Ons Huis toonde geen enkel begrip voor ons standpunt. De uitstraling van het Rijksmonument is kennelijk ondergeschikt aan een subsidieverstrekking voor zonnepanelen. Bij Rijksmonumenten dient overigens ook de gemeente Enschede [incl. de monumentencommissie] goedkeuring te verlenen bij wijzigingen aan een Rijksmonument. Na onderzoek was er volgens de gemeente Enschede geen reden om Ons Huis een vergunning te onthouden. “Het valt optisch gezien allemaal nog wel mee” aldus de gemeente Enschede. Wij zijn benieuwd of deze kwalijke trend zich zal voortzetten en er nog meer monumenten willens en wetens optisch worden beschadigd.

Wilt u meer fotomateriaal zien van de zonnepanelen op de voormalige Fabrieksschool?

Klik dan [HIER](#). En laat ons een reactie weten.

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de stichting cultureel erfgoed Enschede.

Jaargang 3 nummer 33

September 2017.

Redactieadres;

Stichting cultureel erfgoed Enschede
Postbus 689
7500AR Enschede.

Disclaimer.

Ondanks aan de samenstelling van deze nieuwsbrief bestede zorg kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de onvolledigheid of onjuistheid van deze nieuwsbrief.

Hotel de Graaf Haaksbergerstraat in het jaar 1904.

Partners van de stichting cultureel erfgoed Enschede.

Nieuws/berichten Cultureel erfgoed.

8. Schrappen Monumentenaftek uitgesteld naar 1 januari 2019

Bent u de particuliere eigenaar van een monumentenpand dat hoognodig een likje verf kan gebruiken of noodzakelijke reparaties moet ondergaan? In dat geval heeft u geluk; ook in 2018 blijft de fiscale aftek voor het onderhoud van uw monumentenpand bestaan. Het plan om de Monumentenaftek te schrappen, is opnieuw uitgesteld – naar 1 januari 2019.

Eigenaars van monumentenpanden mogen bepaalde onderhoudskosten aan het pand in de inkomstenbelasting in aftek brengen. Van die kosten die u redelijkerwijs moet maken om het pand in bruikbare staat te houden (of te herstellen), is 80 procent afteikbaar. Wel zijn er enkele voorwaarden:

- U bent eigenaar van het pand. Het maakt niet uit of u zelf in het pand woont of niet.
- Het pand is ingeschreven in het Rijksmonumentenregister. Of het is nog niet ingeschreven, maar al wél definitief aangewezen als beschermd monument.
- U hebt de onderhoudskosten betaald in het jaar waarover u aangifte doet.

Wat is precies afteikbaar?

- De Belastingdienst definieert onderhoudskosten als kosten die u moet maken om uw pand in goede staat te houden. Bijvoorbeeld voor reparaties of schilderwerk.
- Maar ook de kosten voor achterstallig onderhoud mogen worden afgetrokken. Kosten voor de verbetering van uw monument mag u helaas niet afteikken, bijvoorbeeld bij de uitbreiding of modernisering van uw pand.
- Eigenaarslasten en afschrijvingen zijn evenmin afteikbaar. Het voornemen om deze afteekpost in de inkomstenbelasting te schrappen – en te vervangen door een subsidieregeling voor onderhoud – is nu opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2019.